

Hangon kaupungin lausunto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen esitykseen palvelujen verkoston kehittämiseksi palvelustrategian mukaisesti 4/2024.

Terveysasemapaalvelut, suun terveydenhuollon ja aikuisten sosiaalipalvelut **Terveysasemapaalvelut:**

Hyvinvointialueen palvelujen verkostojen esityksessä todetaan, että terveysasemapaalveluja tarjotaan jatkossakin Hangossa. Väestö muuttuu ja ikääntyy nopeasti samalla kun syntyvyys laskee ja on hyvin tärkeää, että Hangon sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut jatkuvat paikallisena tulevaisuudessakin. Myös laboratoriopalvelut tarvitaan jatkossakin lähipalveluna Hangossa. Kuvantamispalvelut ei voi siirtyä kauemmaksi pois kuin Tammisaareen etäisyyksien ja vähäisten kulkuyhteyksien takia.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue keskittyy pitkälti palveluiden tehostamiseen muun muassa digitaalisten palveluiden muodossa ja siten, että tarjottavat palvelut olisivat kustannustehokkaita. Tämän ei kuitenkaan tule tapahtua palveluiden saatavuuden, laadun tai inhimillisyyden kustannuksella.

Alueella suunnitellaan otettavan tulevina vuosina laajasti käyttöön uusia digitaalisia palveluita. Kun digitaalisia palveluita lisätään, tulee tarkasti pohtia, miten lapset, nuoret, vähemmän varakkaat, sairaat, vammaiset ja iäkkäät pystyvät hyödyntämään tarjottavat palvelut? Miten turvataan, että palvelut tavoittavat kohderyhmät ja että asukkaat oppivat käyttämään palveluita? On oltava jokaisen oikeus saada palvelua läheltä ja kasvokkain ammattilaisen kanssa.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut, kuten myös vastaanottopalvelut ilman ajanvarausta on toteutettava lähipalveluna. Asiakkaille on taattava helposti saatavia matalakynnyksen palveluita siten, että erityisesti riskiryhmiin kuuluvien ennaltaehkäisevien palveluiden saatavuus turvataan, jotta voidaan ehkäistä raskaiden palveluiden piiriin joutuminen. Myös lääkäripalvelut ja psykiatrin palvelut ovat tärkeä osaa tätä palvelua.

Palveluverkkoesityksessä ehdotetaan, että kuntoutuksen palvelut sijoittuisivat jatkossa suurempaan ja toiminnallisempaan yksikköön Raaseporissa. Miten kuntoutuksen tarpeessa olevat ja vammaiset asukkaat pääsevät sujuvasti palveluun piiriin Raaseporiin? Kuntoutuksen palvelut kuten toimintaterapia, puheterapia, fysioterapeutin yksilövastaanotto ja ryhmätoiminta on jatkossakin jäätävä Hankoon lähipalveluna. Hangossa on erinomaiset tilat: työtilat, kuntosali ja terapia-allas, jotka vastaavat kuntoutuspalvelun tarvetta. Myös apuvälinepalveluiden tulee jatkossakin toimia sujuvasti.

Suun terveydenhuolto:

Esityksessä todetaan, että suun terveydenhuollon palvelut kootaan suurempiin yksiköihin. Kuntalaisten terveys ja hyvinvointi vaarantuu, jos tämä palvelu viedään pois Hangosta. Asukkaiden tarvitsemien palveluiden turvaaminen matalalla kynnyksellä on jatkossakin hyvin tärkeää. Hangosta on pitkä etäisyys, noin 40 km Tammisaareen ja erittäin huonosti toimivat yleiset kulkuyhteydet.

Hangon kaupunki vaatii, että perustason hammaslääkäri-, suuhygienisti- ja erikois-hammaslääkäripalveluita ja suun ja hammassairauksien tutkimusta ja hoitoa, samoin kun terveysneuvontaa ja tarkastuksia tarjotaan Hangon kaupungin alueella jatkossakin lähipalveluna. Tämä on keskeistä kuntalaisten yleisen terveyden edistämisen kannalta, sillä jos suun terveydenhuollon palvelut häviävät kaupungista hankolaisten suunterveys huononee.

Erityisesti koululaisten ja iäkkäiden suun terveydenhuollon lähipalveluiden lopettamisella olisi väestön hyvinvointia voimakkaasti polarisoiva vaikutus. Palvelut on järjestettävä siten, että ihmiset, jolla ei ole mahdollisuus käyttää omia kulkuneuvoja, saavat ennaltaehkäiseviä palveluita ja sujuvasti apua, kun sitä tarvitaan. Hangon suunterveydenhuollon tilat ovat teknisesti hyvässä kunnossa, tarkoituksenmukaiset eivätkä estä palvelun jatkamista. Tilat ovat kaupungin omistuksessa ja kaupunki on sitoutunut ja halukas jatkamaan sopimusta, pitämään tilat asiallisessa kunnossa ja tekemään tarvittavat toimenpiteet rakennuksen kunnossapitämiseksi.

Sosiaalipalvelut:

Vahvat perustason palvelut, ennaltaehkäisevä työ sekä varhainen tuki, hyvä saavutettavuus ja matalan kynnyksen sosiaalipalvelut ovat tärkeitä. Jos palvelut eivät ole paikallisesti saatavilla, vaarana on, että asukkaat eivät hyödynnä riittävästi peruspalveluja ja ennaltaehkäiseviä palveluja, vaan aikailevat yhteydenoton kanssa, mikä usein johtaa kalliimpiin ratkaisuihin.

Kuntouttava työtoiminta on järjestettävä paikallisena ja laadukkaana. Nuorten kuntouttava toiminta on äärimmäisen tärkeää ja tarvitaan sekä sosiaalista kuntoutusta että "viittä vaille opiskelijaksi tai työelämään" kuntoutusta, fokus tarpeissa ja vaikuttavuudessa. Hyvä ja henkilökohtainen lähipalvelu on pitkäaikaistyöttömille erittäin tärkeä, sillä kynnyksen hakea apua on jo valmiiksi erittäin korkea.

Nuorten kuntouttavaa pajatoimintaa on järjestettävä paikallisesti ja mielellään paikallisen nuorisotoimen yhteydessä. Toiminnan järjestäminen yhdessä aikuisten ryhmien kanssa ei ole suotavaa.

Yli 75- vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa nopeasti, mikä johtaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kysynnän kasvuun. Ikäihmisiä on Hangossa enemmän kuin alueen muissa kunnissa ja sen takia seniori-infon palvelut ja iäkkäiden ennaltaehkäisevät ja muut palvelut ovat erittäin tärkeitä. Palveluiden saatavuus, saavutettavuus sekä asiakasturvallisuus on turvattava.

Sosiaalipalvelussa on katsottava, että resursseja on riittävästi, jotta turvataan hankolaisten palvelutarve. Ylipäättään sosiaalipalveluiden tarjonnassa tulisi pystyä huomioimaan paremmin yksilöiden keskenään erilaiset tarpeet, jotta asiakkaan tilannetta pystyttäisiin ratkomaan kokonaisvaltaisesti. Yhdyspintatyö hyvinvointialueen, kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä tulee olla sujuvaa, ja eri palveluita tarjoavilla tahoilla tulee olla yhteinen kokonaisymmärrys asiakkaan monitahoisista tarpeista.

Perhekeskuspalvelut

Esitys on monelta osin epäselvä ja kaivataan enemmän konkreetista sisältöä siitä mitkä palvelut suunnitellaan jääviksi ja mitä suunnitellaan siirrettävän pois? Esityk-

Hangon Terveyskeskuksen tilat ovat hyvässä teknisessä kunnossa ja kaupungin omistuksessa. Kaupunki on sitoutunut ja halukas jatkamaan sopimusta, pitämään tilat asiallisessa kunnossa ja tekemään tarvittavat toimenpiteet rakennuksen kunnossapidämiseksi.

Palveluiden saatavuuden, saavuttavuuden ja potilasturvallisuuden takia hankolaiset vaativat, että vuodeosasto jatkaa toimintaansa nykyisessä muodossa.

Ikääntyneiden ja vammaisten asumispalvelut

Esityksessä jää epäselväksi, miten tullaan toteuttamaan Novan osittainen muutos yhteisölliseksi asumiseksi?

Hangossa katsotaan tärkeäksi, että Hangon kolme asumispalveluyksikköä voivat jatkaa toimintaansa niin kuin ennen. Novan muuttaminen osittain yhteisölliseksi asumiseksi, vähentää ympärivuorokautisen hoidon paikkoja, joita nyt jo Hangossa joudutaan odottamaan. Koska Hangon väestö ikääntyy nopeammin kuin muualla hyvinvointialueella, ei ympärivuorokautisen hoidon tarve tule vähenemään. Novan sijainti ei ole optimaalinen ehdotettuun yhteisölliseen asumiseen, koska se sijaitsee kaukana keskustasta ja palveluista. Sijainti ei mahdollista asukkaiden omatoimista asiointia tai osallistumista mihinkään omatoimiseen toimintaan tai tapahtumiin ym. Hyvinvointialueen palvelustrategiassa todetaan, että asumisyksiköt sijoitetaan keskuksiin, mikä ei tämän esityksen myötä toteudu. Vähentämisen sijaan Hankoon tarvitaan keskeisesti sijaitseva uusi asumisyksikkö, jossa on sekä yhteisöllistä että ympärivuorokautista asumista.

Mitä ikääntyneiden asumispalveluiden palveluverkon osalta päätetäänkin, ei päätöstä tule tehdä sellaisessa muodossa, että sillä suljettaisiin pois mahdollisia uusia, korvaavia hankkeita.

Lisäksi Hangolle on tärkeää, että vammaisten asumispalvelu Fyren jatkaa toimintaansa esityksen mukaisesti, samoin kuin työtoimintakeskus.

Pelastus ja ensihoitopalvelut

On erittäin tärkeä, että Hangossa oma pelastus- ja ensihoitopalvelupiste ja että Lappohjan sopimuspalokunta jatkaa niin kuin esityksessä esitetään. Mikäli esitetyt suunnitelmat toteutuvat, tarvitaan Hankoon ambulanssi- ja taksikuljetusten tuntuva lisäystä. Kelataksien ja tavallisten taksien saatavuus on heikkoa ja Hangon ambulanssien määrän tilanne on tällä hetkellä huono. On täysin kestäväntöntä, että kiireellistä ambulanssikuljetusta tarvitsevia henkilöitä ohjataan kelataksien kuljetettavaksi siksi, että mitoituksessa on epäonnistuttu. Ambulanssipalvelun saatavuutta on lisättävä, koska tulevaisuuden tarve tulee kasvamaan, kun iäkkäiden määrä kasvaa.

Muut esitykseen liittyvät kommentit

Perustason palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamisen tärkein tavoite on turvata yhtä laadukkaat ja monipuoliset perus- ja erityispalvelut kaikille länsi-uusimaalaisille asuinpaikasta riippumatta.

Laki velvoittaa kunnat ja hyvinvointialueet edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Laadukkaat ja paikallisesti järjestetyt perustason sosiaali- ja terveysterveystoimet vahvistavat Hangon vetovoimaisuutta, ovat tärkeässä osassa vakituisten asukkaiden saamiseksi ja ovat tärkeä palvelu kuntalaisille, vapaa-ajanasukkaille, kansainvälisille vierailijoille, sekä parantavat monipaikkaisen asumisen ja etätyön mahdollisuuksia. Hyvinvointialue tavoittelee alueellisesti yhtenäistä palveluverkkoa, mutta myös paikalliset erityispiirteet on huomioitava palvelujen verkostoa luotaessa. Hanko kuihtuisi ja vakituiset asukkaat olisivat pakotettuja muuttamaan pois, jos palveluita supistetaan ja siirretään kaupungista pois. Sosiaali- terveysterveystoimien vähentäminen Hangosta olisi kaupungille ja sen elinvoimaisuudelle korvaamaton menetys. Hangon strategiassa on esitetty tavoite, että kaupunkiin muuttaisi lisää asukkaita. Tämä ei onnistu, jos peruspalvelut häviävät kaupungista sekä lähialueelta. Hangosta on pitkä etäisyys, noin 40 km Tammisaareen ja huonosti toimivat yleiset kulkuyhteydet. Palveluja keskitettäessä tulee ottaa huomioon, miten paikallisliikenteestä riippuvaiset henkilöt pääsevät näihin keskuksiin.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategian mukaan halutaan turvata suomen- ja ruotsinkieliset palvelut alueella. Suomen- ja ruotsinkielisten palvelujen turvaaminen sekä henkilöstön ruotsin kielen osaamisen ja kaksikielisen organisaatiokulttuurin vahvistaminen ovat linjassa kaupunkimme strategian kanssa. Palveluiden digitalisointi on hankalaa sellaisille henkilöille, joilla ei ole kielitaitoa ja digikokemusta tai jotka ovat luku- tai kirjoitustaidottomia. Tämä on otettava huomioon etäpalvelujen ja digipalvelujen kehittämisessä.

Luonnoksessa sanotaan, että tavoitellaan alueellisesti yhtenäistä, mutta paikalliset erityispiirteet huomioivaa palvelujen verkostoa. Halutaan siis turvata monipuolinen palvelujen verkosto väestölle ja joustava palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä ennaltaehkäisevä ja kevyemmän tuen palvelujen toteuttaminen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ei saa päätöksillään lisätä syrjäytymistä, eriarvoisuutta tai heikentää elinvoimaa. On kohtuutonta, että ollaan lakkauttamassa eri kuntien toimivia rakenteita ja palveluja, jotta voitaisiin tarjota heterogeeniset palvelut koko alueella. Kunnat ja maantieteellisesti alueet ovat hyvin erilaisia ja tarpeet ovat sen mukaiset.

Samanaikaisesti palveluverkkoa koskevan päätöksentekovalmistelun kanssa HUS tekee vastaavanlaisia palveluverkkoesityksiä erikoissairaanhoidon osalta. Ongelmallista hyvinvointialueen ja HUS:n itsenäisinä esitetyissä suunnitelmissa on, että ne eivät riittävissä määrin keskustele keskenään. Palveluiden leikkausten tai niiden tuotantotavan muutosten keskinäisriippuvuuksia tai vaikutuksia toisiinsa ei ole riittäväällä tavalla arvioitu, saati avattu. Osa muutoksista on jopa toisiaan vastustavia. On tärkeää, että järjestäjästä riippumatta palveluiden leikkausten kokonaisvaikutus suhteessa palvelunsaajiin arvioidaan riittäväällä tarkkuudella, jotta voidaan

HANGON KAUPUNKI
HANGÖ STAD

Kaupunginhallitus - Stadsstyrelsen

---

taata terveydenhuollon palvelutason säilyminen tulevaisuudessakin sellaisena, kun siitä laissa Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä määrätään.

Hankolaiset ovat erittäin huolissaan siitä, että sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut mahdollisesti edelleen huononevat ja siirtyvät muualle.

Hangon kaupunki kokee hyvin tärkeäksi sen, että Hangon sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut jatkuvat paikallisena, laadukkaina, monipuolisina ja saavutettavina.